

Espoon Ympäristönsuojelun kommentit

Espoon kaupungin ympäristönsuojelu on lausunut Espoo–Salo-oikoradan yleissuunnitelman aiemmasta versiosta. Ympäristönsuojelu huomauttaa, että aiempien lausuntojen sisältöä ei ole vielä täysin otettu huomioon jatkosuunnittelussa. Täten alla olevat huomiot täydentävät, eivät korvaa, aiempien yleissuunnitelmien lausuntoja.

Ekologiset yhteydet

Ekologisten yhteyksien tarkastelu yleissuunnitelmassa on maakuntatasoinen. Myös paikallisten ekologisten yhteyksien tila ja tulevaisuus tulee huomioida. Maakunnallisia ekologisia yhteyksiä on tunnistettu ja merkitty kartoille. Tunnistettuja yhteyksiä ovat Forsbackan ja Mustapuron yhteydet. Osittain tunnistettuja ovat Näkinkallio-Mikkelänkallio sekä kriittinen Vadetin yhteys. Mikkelänkallion kohdalla suunnitelmaan merkitty yhteys ei kata kaikkia ekologisen yhteyden suuntia, vaan on merkitty vain radan suuntaiseksi.

Vadet on kriittinen yhteys, ja yhteisvaikutukset mm. Espoon kaupunkiradan kanssa voivat jopa katkaista yhteyden. Yhteisvaikutus on täten hyvin merkittävä. Blominmäen kohdalla suunnitelma tunnistaa liito-oravayhteyden mutta ei varsinaisesti maakunnallista ekologista yhteyttä. Kvarträskin radan kohdalla maakunnallista yhteyttä ei ole tunnistettu.

Raportissa esitetään, että ”Espoon keskuspuiston yhteyden säilyttämiseksi suositellaan yhteyden kehittämistä nykyistä koillisempaa Kaukalahden ja Espoon keskuksen välisten Espoonjoen laakson peltojen kautta.” Metsäistä maakunnallista ekologista yhteyttä ei voi korvata peltoja ja rantoja kulkevalla maakunnallisella ekologisella yhteydellä. Yhteyksien ekologisten erojen takia kummatkin maakunnalliset yhteydet tulee säästää.

Liito-oravan yhteyksiä varten on tarpeen harkita rakenteellisia ratkaisuja radan ylityspaikkaan. Nämä yhteydet tulisi esittää kartalla, jotta sen toteuttamiskelpoisuutta voidaan arvioida. Yleissuunnitelmassa esitetyjä pieneläinputkia ja muita ekologisten yhteyksien rakenteellisia ratkaisuja olisi suotavaa voida tarkastella myös Kartta-atlaksen luonnonympäristö -kartoilla, jotta niiden vaikutuksia ekologisiin yhteyksiin voitaisiin arvioida.

Yleisesti ekologisten yhteyksien kohdalla kaivataan vieläkin konkretiaa ja ne olisi hyvä esitellä kattavasti yhdellä kartalla.

Luonnonsuojelualueet

Kakarlammen kohdalla on myös huomioitava, että vaikka ratalinjaa on siirretty, voi rakentamisen aikainen toiminta (kuten maankaivuu) vaikuttaa negatiivisesti suojelualueisiin, kuten esim. Kakarlammen suojavyöhykkeen leveyteen.

Uhanalaiset ja huomioitavat luontotyypit

Espoon luonnonsuojelun toimenpiteet 2021 – 2030 -ohjelman mainituista kohteista Näkinmetsä, Blominmetsä, Högaberget, Kakarlammen suojelualueen laajennus sekä Mustapuro eivät ole selkeästi merkittyinä Yleissuunnitelman kartta-atlaksen luonnonympäristö -karttasarjaan.

Mikkelänkalliolle (osa Näkinmetsää) on esitetty Yleissuunnitelman ympäristösuunnitelma-kartoissa, että puustoa hoidetaan poistamalla huonokuntoisia puita. Näkinmetsän kallioalue on maakunnallisesti ja paikallisesti merkittävä ekologinen yhteys. Kuolleet ja kuolevat puut kuuluvat alueen uhanalaisten luontotyyppien arvoihin. Luontoarvojen turvaamiseksi yleissuunnitelmassa voisi esittää, että radalle kaatuvat tai muun konkreettisen vaaran aiheuttavat puut voidaan kaataa ja korvata metsäpuiden taimilla.

Virta- ja pohjavedet

Rata-alueella esiintyy luonnonmukaisia noroja ja lähteitä, jotka ovat vesilain mukaisia kohteita ja niiden heikentäminen tai muuttaminen vaatii vesilain mukaiset luvat. ELY-keskuksen vuoden 2023 lausuntoa mukaillen luonnontilaisia pienvesiä pitää tarkastella kutakin erikseen, ja selvitykset, toimenpidesuunnitelmat sekä lieventämistoimenpiteet on tehtävä huolella.

Kvarnträskin ja Dämmanin välisen Stampforsenin kohdalla rata ylittää joen. Jatkosuunnittelu on suojelun alueen mahdollisesta tulevasta purkamisesta huolimatta tehtävä niin, että Gumbölenjoen vesistön tila ei vaarannu.

Liito-orava

Ratakäytävän molemmin puolin sijoittuu runsaasti liito-oravan alueita. Kartoissa mainitaan useamman liito-oravan elinalueen kohdalla, että pyritään säilyttämään mahdollisimman paljon puita. Puuston valinta (havu- vai lehtipuut) tulisi tehdä elinpiirikohtaisesti.

Yleissuunnitelman kartta-atlaksen luonnonympäristöt karttoihin on merkitty liito-oravan ydinalueet ja elinpiirit. Violetilla (kartta Luonnonympäristö lehti 1) on merkitty IV-direktiivilajien esiintymiset pisteinä. Pisteistä ei ole eritelty, tarkoittavatko ne papanahavaintoja vai pesäpuuhavaintoja.

Liito-oravan elinalueiden esittely ei ole täysin selkeää. Liito-oravan pesäpaikat ovat ydinalueen osia, ja useat papanapuut ilmentävät liito-oravan elinaluetta, eivät vain sille soveltuvaa aluetta. Papanapuista olisi selvitettävä, ettei kyseessä ole lisääntymis- tai levähdyspaikka. Liito-oravatilanne muuttuu jatkuvasti ja uusia pesäpuita voi syntyä vuosittain. Siksi kartoitukset olisi uusittava tarpeeksi usein. Kulkuyhteydet tulisi esittää Yleissuunnitelman kartta-atlaksessa, sillä joskus kulkuyhteyden katkaiseminen voidaan tulkita myös lisääntymis- ja levähdyspaikan heikentämiseksi - esimerkiksi silloin, kun lähistöllä oleva ruokailupaikan katsotaan kuuluvan lisääntymis- tai levähdyspaikkaan.

Lepakot

Kvarnträskilta, Svartbäckträskiltä, Kolmirannasta ja Odonkärriltä on tunnistettu Espoon kaupungilla tehdyissä luontoselvityksissä lepakoiden ruokailualueita (luokka II). Mikkelänkalliolta on mainittu rakennuksia, joissa on mahdollisesti pohjanlepakon piilopaikkoja, eli todennäköisesti lisääntymis- tai levähdyspaikkoja.

Kasvillisuus

Havupuiden suosiminen radan reunojen valtapuuna ei sovellu kaikkialle. Koska kuusen istuttaminen ratalinjan avoimiin reunoihin voi olla tulevaisuuden ja ilmastonmuutoksen kannalta huono vaihtoehto, tarkoittaisi hyväkuntoisten kotoperäisten havupuulajien suosiminen nykytilanteessa käytännössä mäntyä. Varsinkin ekologisten yhteyksien ja luontoarvoiltaan tärkeiden kohteiden kohdalla reunapuuston tulisi olla paikallisten luonnon piirteiden mukaista.

Muu lajisto

Läpinäkyvien siltaosuuksien törmäysriski linnuille on uudessa yleissuunnitelmassa huomioitu.